

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci žalobce: **J. A.**, proti žalovanému: **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, 170 34 Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 5. 2005, č. j. 10 Az 32/2004 - 44,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností napadá v záhlaví označený rozsudek Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým bylo zrušeno jeho rozhodnutí ze dne 11. 5. 2004, č. j. OAM-2399/CU-02-P11-R2-2001 a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení. Uvedeným rozhodnutím stěžovatel neudělil žalobci azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a zároveň vyslovil, že se na něho nevztahuje překážka vycestování ve smyslu ustanovení § 91 téhož zákona.

Stěžovatel označil za důvody kasační stížnosti skutečnosti uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“). Má zato, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť nelze souhlasit se závěry městského soudu, že stěžovatel nepostupoval v řízení o udělení azylu v souladu se zákonem, když u žalobce neshledal naplnění podmínek § 12 písm. b) zákona o azylu. Stěžovatel v průběhu řízení nezpochybnil žalobcem uváděné obavy o život v době existujícího konfliktu v Čečensku, avšak poukazuje na skutečnost, že zhoršená bezpečnostní situace v zemi původu žalobce a obavy s ní spojené nedopadaly pouze na rodinu

žalobce, ale na všechny obyvatele žijící v této oblasti. Stěžovatel vytýká městskému soudu, že případ žalobce posuzoval v návaznosti na rozhodnutí o udělení azylu jeho matce a nezletilému bratrovi, přestože jednotlivé případy žadatelů o azyl jsou posuzovány individuálně a v různém čase podle toho, jak jednotliví členové rodiny žalobce přicestovali do České republiky (dále jen „ČR“). S ohledem na uvedené stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

Žalobce se k podané kasační stížnosti nevyjádřil.

Ze správního spisu stěžovatele Nejvyšší správní soud zjistil následující skutečnosti rozhodné pro posouzení důvodnosti kasační stížnosti:

Řízení o udělení azylu bylo v případě žalobce zahájeno podáním žádosti dne 13. 6. 2001. V této žádosti a v pohovoru ze dne 16. 2. 2004 žalobce jako důvod opuštění země svého původu uvedl obavy o svůj život v důsledku národnostních problémů. Žalobce vypověděl, že je čečenské národnosti, islámského náboženského vyznání a ani on, ani nikdo z jeho rodiny nebyl nikdy členem žádné politické strany. Do ČR žalobce přicestoval v září roku 1999 z Grozného nejen ze strachu z vojáků ruských federálních vojsk, kteří se žalobce snažili chytit, stříleli po něm a vyhrožovali mu smrtí, ale také ze strachu před vahabisty, radikálními kriminálními skupinami, které se v Čečensku podílejí na násilné trestné činnosti. Žalobce uvedl, že na území Severního Kavkazu stále dochází k tzv. „začistkám“, které nyní mohou (mimo příslušníků speciálních jednotek ruské armády) provádět i příslušníci čečenské policie, ruského a čečenského OMONu. Mladí muži ve věku od 15 do 18 let jsou odvázeni do tzv. filtračních táborů, kde jsou bezdůvodně mučeni a zabíjeni, přitom není rozlišováno, zda se člověk účastnil bojů či nikoli. Na naléhání matky žalobce opustil zemi původu a odjel vlakem do České republiky, kde okamžitě začal aktivně sportovat. Reprezentoval policejní sportovní klub O. P. v zápase ve volném stylu do 76 kg a v letech 2000 a 2001 se stal juniorským mistrem republiky.

Stěžovatel rozhodnutím ze dne 11. 5. 2004, č. j. OAM-2399/CU-02-P11-R2-2001 žalobci azyl neudělil s odkazem na ustanovení § 12, 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu. Uvedl, že žalobce nesplnil podmínky stanovené v § 12 zákona o azylu, tj. nebyl pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, a nebylo rovněž prokázáno, že žalobce má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve své vlasti. Žádost žalobce posuzoval stěžovatel na pozadí informací ohledně politické a ekonomické situace a stavu dodržování lidských práv na území Ruské federace - Čečenska. Při rozhodování stěžovatel vycházel ze zpráv Ministerstva zahraničí USA o dodržování lidských práv v Ruské federaci v letech 1999 a 2003, z informací nevládních organizací působících dlouhodobě na území Severního Kavkazu a z aktuálních informací ohledně situace v Ruské federaci obsažených v databázi České tiskové kanceláře, které jsou součástí spisového materiálu. Stěžovatel v průběhu řízení posoudil výpověď žalobce, porovnal ji s informacemi obsaženými v listinách ve správním spisu a uzavřel, že v případě žalobce neshledal skutečnosti, které by bylo možné hodnotit jako pronásledování z některého azylově relevantního důvodu ve smyslu zákona o azylu. Uvedl, že žalobce není a nikdy nebyl členem žádné politické strany, svým jednáním nijak nesměřoval k uplatňování politických práv a svobod, a proto nemohl být v této souvislosti ani pronásledován. Rovněž potíže žalobce s ruskými vojáky při tzv. „začistkách“ nelze dle názoru stěžovatele hodnotit jako pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť ke kontrolám a zadržování osob dochází v Čečensku velmi často a tyto nejsou nijak adresné. Stejně

tak kontakty žalobce s vahabisty stěžovatel nepovažoval za natolik intenzivní a opakované, aby se o nich mohli dovědět příslušníci ruských federálních vojsk a z tohoto důvodu žalobce pronásledovat. Stěžovatel vycházel při hodnocení případu žalobce z Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka vydané Úřadem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky. Uvedl, že dle článků 164-166 této publikace nejsou osoby donucené opustit vlast na základě ozbrojeného národního konfliktu za normálních okolností považovány za uprchlíky ve smyslu Konvence z roku 1951 a Protokolu z roku 1967. Stěžovatel také odůvodnil, že žalobci nebylo možné udělit azyl dle § 13 a § 14 zákona o azylu a že rovněž nepatří mezi osoby, které by byly ohroženy v případě vycestování do své vlasti překážkou vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Žalobce napadl výše označené rozhodnutí žalobou u městského soudu, v níž především vytýkal stěžovateli nesprávné právní posouzení věci. Uvedl, že pokud stěžovatel rozhodoval o žádosti žalobce až dne 11. 5. 2004, nebylo možné vycházet ze zpráv Ministerstva zahraničí USA o stavu dodržování lidských práv v Ruské federaci v letech 1999 a 2003 a dále z informací obsažených v databázi ČTK a nevládních organizací působících na území Severního Kavkazu, aniž by tyto byly blíže specifikovány. Žalobce poukázal na skutečnost, že okolnosti, které uvedl ve své žádosti o udělení azylu, nebyly stěžovatelem v průběhu řízení zpochybněny ani vyvráceny, a proto nesouhlasil s jeho závěry, že se na něj nevztahují zákonem vymezené důvody pro poskytnutí azylu. Žalobce rovněž namítal, že stěžovateli muselo být v době rozhodování známo, že jeho matce a mladšímu bratru byl azyl udělen, a proto i žalobce, který v době podání žádosti dovršil devatenáctý rok, byl blízký věku mladistvého a měl mu být azyl udělen podle § 13 odst. 1 zákona o azylu.

Městský soud shledal žalobu důvodnou. V předmětné věci si k důkazu vyžádal správní spis týkající se udělení azylu matce a nezletilému bratru žalobce, z jehož obsahu zjistil, že matce žalobce byl azyl udělen, neboť v jejím případě nebylo možné zcela vyloučit odůvodněnost obav z pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Naopak v případě žalobce (i přes shodu v tvrzených skutečnostech) azylově relevantní důvody shledány nebyly. Přitom skutečnost, že v zemi původu dochází k porušování lidských práv a situace není dosud v pořádku, vyplynula přímo ze zpráv a informací o zemi původu shromážděných v průběhu azylového řízení. Žalobce v daném případě konkrétně uvedl obavy o svůj život, v zemi původu se nacházel v nebezpečí života, opakovaně byl vystaven střelbě a zájem o jeho osobu jak ze strany ruských federálních vojsk, tak i vahabistů svědčil o jeho pronásledování ve smyslu citovaného zákona. Dle názoru městského soudu stěžovatel pochybil, když žádost žalobce neposoudil v souladu s příslušnými ustanoveními zákona o azylu a neshledal, že by žalobce byl ve své vlasti pronásledován z důvodů taxativně uvedených v ustanovení § 12 písm. b) citovaného zákona. Proto napadené rozhodnutí stěžovatele pro nezákonnost zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Pokud se jednalo o námitku žalobce, že v jeho případě jsou splněny také podmínky pro udělení azylu dle § 13 odst. 1 zákona o azylu, tuto městský soud neshledal důvodnou. Jak sám žalobce uvedl v žalobě, v době podání žádosti o azyl již dovršil devatenáctý rok, tedy nesplňoval podmínky dle odst. 2 ustanovení § 13 zákona o azylu, podle něhož se rodinným příslušníkem pro účely sloučení rodiny ve smyslu odst. 1 téhož ustanovení rozumí manžel azylanta, svobodné dítě azylanta mladší 18 let nebo rodič azylanta mladšího 18 let. Vzhledem k tomu, že se jedná o taxativní výčet osob, které jsou považovány za rodinné příslušníky pro účely sloučení rodiny, nelze jejich okruh rozšiřovat, a to ani o děti, které jsou jen o málo starší 18 let.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. přípustná. Přestože stěžovatel opírá kasační stížnost o důvody dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (nepřezkoumatelnost

napadeného rozhodnutí spočívající v nedostatku důvodů), je v ní podle jejího obsahu namítán i důvod odpovídající ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) téhož zákona (nesprávné právní posouzení soudem). Rozsahem a důvody kasační stížnosti je dle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. Nejvyšší správní soud vázán.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných v kasační stížnosti a dospěl k závěru, že tato není důvodná.

Ohledně kasační námitky mířící do nesprávného právního posouzení věci soudem v předcházejícím řízení dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Nejvyšší správní soud uvádí, že tato by byla důvodnou, pokud by městský soud aplikoval na danou věc nesprávný právní předpis, nebo by sice užil právního předpisu správného, tento by však nesprávně vyložil. V dané věci byl městský soud povinen posoudit, zda žalobce splňuje podmínky pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu. Podle tohoto ustanovení se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Za pronásledování se pro účely zákona o azylu považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním (§ 2 odst. 6 zákona o azylu).

Nejvyšší správní soud vycházel při posuzování důvodnosti uvedené námitky ze skutečnosti, že v řízení před stěžovatelem nebyla nikterak zpochybněna výše uvedená tvrzení žalobce, že je v zemi původu pronásledován příslušníky ruských federálních vojsk kvůli své čečenské národnosti a že má obavy z jejich případného jednání vůči sobě či dalším členům jeho rodiny. Stěžovatel i městský soud přitom v průběhu řízení zkoumali, zda žalobcem tvrzené jednání těchto osob je možné považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Oba při posuzování důvodů pro udělení azylu vycházeli z údajů uvedených žalobcem v žádosti o udělení azylu, v protokolu o pohovoru a z informací obsažených ve zprávách o zemi původu, které jsou součástí správního spisu. Městský soud si k důkazu vyžádal také správní spis ve věci udělení azylu matce a mladšímu bratru žalobce.

Žalobce opakovaně v průběhu řízení uváděl, že se v Čečensku obával o svůj život, a jako důvody, pro které opustil svou vlast a podal v ČR žádost o udělení azylu, označil zejména národnostní problémy. Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že žalobce byl ze strany příslušníků ruských federálních vojsk opakovaně vystaven střelbě, pokusům o jeho chycení a vyhrožování smrtí. Žalobce vypověděl, že pokud Rusové odvedli někoho násilím z domova, ztratil se neznámo kam, přitom nebylo rozlišováno, zda se člověk účastnil bojů či nikoli. Žalobce dále uvedl, že mladíci ve věku od 15 do 18 let byli odváženi do tzv. filtračních táborů, kde byli týráni a zabíjeni, a že na území Severního Kavkazu stále dochází k tzv. „začistkám“, které nyní mohou (mimo příslušníků speciálních jednotek ruské armády) provádět i příslušníci čečenské policie ruského a čečenského OMONu. Obsah zpráv Ministerstva zahraničí USA o dodržování lidských práv na území Ruské federace tato tvrzení nevyvrací, naopak z nich vyplývá, že v trvající občanské válce v Čečensku a Dagestánu prokazatelně docházelo k porušování lidských práv a že vztah ruské moci je k občanům čečenské národnosti diskriminační a nepřátelský.

Stěžovatel opíral své rozhodnutí o neudělení azylu také o argumentaci obsaženou v Příručce k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků vydané Úřadem vysokého komisaře OSN (dále jen „Příručka“), v jejímž článku 164 se uvádí, že osoby přinucené opustit zemi svého původu v důsledku národních ozbrojených konfliktů nejsou za normálních okolností považovány za uprchlíky ve smyslu Úmluvy z roku 1951 nebo Protokolu z roku 1967, neboť se jim dostává ochrany zakotvené v jiných mezinárodních nástrojích (např. Ženevských úmluvách z roku 1949). Zároveň však podle článku 165 citované příručky může ozbrojený konflikt vyústit v pronásledování z důvodů vyjmenovaných v Úmluvě z roku 1951, přitom v takových případech bude právní postavení žadatele o azyl záviset především na tom, zda je v řízení schopen prokázat, že má opodstatněné obavy z pronásledování na území země svého původu, zda může nebo nemůže užívat ochranu své vlády a zda je možné tuto ochranu považovat za účinnou.

Městský soud v odůvodnění napadeného rozsudku konstatoval, že žalobce konkrétně uvedl obavy o svůj život, byl v nebezpečí života, když bylo po něm střeleno, a zájem o jeho osobu ze strany ruských federálních vojsk, tak i vahabistů svědčí o tom, že nelze v jeho případě tvrdit, že by nešlo o pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Postup ruských federálních vojsk vůči žalobci v době probíhající občanské války v Čečensku tak nepochybně nebylo možné považovat za „normální okolnosti“ ve smyslu citovaného článku 164 Příručky. Rovněž pak neměl městský soud pochybnosti o pravdivosti tvrzení žalobce, která se v zásadě shodovala s tvrzeními, která učinila matka žalobce v jiném azylovém řízení. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozhodnutí ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004-57: *„Není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokázal jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují.“* Stěžovatel nezpochybnil skutkový příběh žalobce, dle kterého bylo násilné chování ruských vojáků, motivované národností žalobce, několikrát směřováno přímo proti jeho osobě. Nelze proto přisvědčit tvrzení, že žalobce je vystaven negativním následkům celkových poměrů v Čečensku, tak jako všichni ostatní obyvatelé. Právě přímé útoky na žalobce odůvodňují jeho obavy z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu.

Smyslem práva azylu je poskytnout žadateli ochranu, a to z důvodů vypočtených v ustanovení § 12 zákona o azylu. Za shora popsaného skutkového stavu tak nezbyvá než konstatovat, že obava žalobce z pronásledování v zemi původu byla odůvodněná a reálně podložená do té míry, že žalobce přinutila hledat ochranu života v jiné zemi. Nejvyšší správní soud se proto ztotožnil se závěry městského soudu, že stěžovatel pochybil, když žalobcem tvrzené skutečnosti nepovažoval za důvody pro udělení azylu ve smyslu § 12 písm. b) citovaného zákona, a s ohledem na výše uvedené neshledal kasační námitku stěžovatele důvodnou.

Další stěžovatelem uplatněná výtka směřovala proti posouzení otázky, zda žalobce splňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 13 odst. 1 zákona o azylu. K takto uplatněné námitce Nejvyšší správní soud v souladu se závěry městského soudu konstatuje, že v době podání žádosti o udělení azylu byl žalobce starší 18 let, a tedy nemohl být považován za rodinného příslušníka pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny ve smyslu § 13 odst. 1, 2 zákona o azylu. Nad rámec výše uvedeného Nejvyšší správní soud doplňuje, že výroky o neudělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu jsou výroky akcesorickými k výroku o neudělení azylu dle § 12 zákona. Nejedná se tedy o samostatné výroky, neboť se jimi

deklaruje neexistence důvodů pro udělení azylu jen za předpokladu, že nejsou splněny podmínky pro udělení azylu podle § 12 citovaného zákona. Pokud tedy městský soud shledal rozhodnutí stěžovatele nezákonným ve smyslu nesprávného posouzení důvodů pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu, postupoval zcela v souladu se zákonem, pokud celé rozhodnutí stěžovatele se všemi jeho výroky zrušil a věc vrátil stěžovateli k dalšímu řízení.

Pochybení městského soudu mající za následek nezákonnost rozhodnutí o věci samé dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (tj. nepřezkoumatelnost rozhodnutí v důsledku nedostatku důvodů) spatřuje stěžovatel především v tom, že městský soud posuzoval případ žalobce v návaznosti na rozhodnutí o udělení azylu matce a mladšímu bratrovi žalobce, které dle názoru stěžovatele nemělo v případě žalobce žádnou relevanci. Ani s touto námitkou stěžovatele se Nejvyšší správní soud neztotožnil. Městský soud v odůvodnění napadeného rozhodnutí srozumitelně uvedl, proč a z jakých důvodů shledal pochybení na straně stěžovatele při zkoumání důvodnosti žalobcovy žádosti a jím vydaného rozhodnutí, přitom odkázal na příslušná ustanovení zákona o azylu a i přes relativní stručnost v této části odůvodnění, není jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Skutečnost, že městský soud poukázal ve svém rozsudku na rozpornost v rozhodování stěžovatele, byla pouze jedním z argumentů, které městský soud v odůvodnění svého rozhodnutí uváděl, navíc za situace, kdy žalobce na danou skutečnost poukazoval již v pohovoru v rámci řízení před stěžovatelem, jakož i v podané žalobě. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že v postupu městského soudu neshledal jakékoliv pochybení či vadu, která by měla za následek nepřezkoumatelnost či nezákonnost jím vydaného rozhodnutí, a dospěl k závěru, že kasační námitka stěžovatele dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. taktéž není důvodná.

Nejvyšší správní soud nezjistil naplnění žádného z důvodů kasační stížnosti uplatňovaných stěžovatelem, sám neshledal vady uvedené v § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení ve věci úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalobci, jak vyplývá z obsahu spisu, náklady v tomto řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalobci náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. prosince 2006

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu

